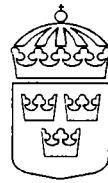

Bostadsutskottets yttrande

1993/94:BoU4y

Regeringens skrivelse 1993/94:15 m.m.

1993/94
BoU4y

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har genom beslut den 26 oktober 1993 berett bostadsutskottet tillfälle att — i de delar som har samband med bostadsutskottets beredningsområde — yttra sig över regeringens skrivelse med redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser (1993/94:15). Konstitutionsutskottet har vidare den 25 november 1993 beslutat att granska konsekvensanalyser i propositioner avlämnade under år 1993 och i samband därmed berett övriga utskott tillfälle att yttra sig i frågan.

Bostadsutskottet behandlar de båda frågorna i detta yttrande.

Utskottet

Regeringens behandling av riksdagens skrivelse

Vid genomgång av skrivelsen har inom utskottet tagits upp vissa frågor av mera principiell natur. Dessa behandlas nedan.

Inledningsvis redovisar utskottet den genomgång av skrivelsen som gjorts i vad denna rör de 42 skrivelser som faller inom bostadsutskottets beredningsområde. 17 av dessa har ännu inte slutbehandlats. 11 av dem är från tiden före 1992/93 års riksmöte. För flera av skrivelserna anges att de är under beredning. Beträffande två skrivelser från tiden före 1992/93 synes ännu inte några åtgärder ha vidtagits. Den ena skrivelsen avser Fonden för fukt- och mögelskador (skr. 155 från 1991/92 års riksmöte, BoU14 mom. 5) och den andra en översyn av de s.k. ströängarna i Västerbottens och Norrbottens län (skr. 209 från 1989/90 års riksmöte, BoU12 mom. 2). I det senare fallet anges nu liksom i regeringens skrivelse 1992/93:15 att en departementspromemoria planeras.

Enligt utskottets mening innehåller skrivelsen i huvudsak tillfredsställande redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av riksdagens beslut. I några hänseenden har ytterligare information om ett ärendes behandling erhållits genom underhandskontakt med regeringskansliet. Vad gäller de ovan nämnda två ärendena skulle det enligt utskottets mening vara värdefullt om skrivelsen också innehöll en närmare

redovisning av vilka åtgärder som regeringen vidtagit och vilka åtgärder som planeras. Det är angeläget att regeringen behandlar riksdagens skrivelser utan alltför stor tidsutdräkt.

Utskottet vill utöver detta aktualisera några frågor av mera principiell innebörd. Vad utskottet åsyftar är bl.a. frågan om när en riksdagskrivelse bör redovisas som slutbehandlad och hur redovisningen till riksdagen bör ske.

Frågan om när en riksdagskrivelse bör anses slutbehandlad ger upphov till ytterligare frågor. Sålunda bör frågan ställas om — i ett utredningsärende — en skrivelse bör anses slutbehandlad redan då regeringen beslutar att överlämna en av riksdagen väckt fråga till en utredning eller om regeringens beslut med anledning av utredningens överväganden skall erfordras för att riksdagskrivelsen skall anses slutbehandlad. En annan fråga av intresse i sammanhanget är om det kan anses till fyllest att regeringen i sin årliga skrivelse till riksdagen över riksdagskrivelsernas behandling redovisar vidtagna åtgärder eller om en redovisning dessutom bör göras i proposition eller skrivelse med anknytning till ärendet.

När det gäller riksdagsbeslut som innebär att en lag eller förordning skall utfärdas är svaret givet. Enligt 8 kap. 19 § RF skall regeringen utfärda beslutad lag utan dröjsmål. Därmed är ärendet slutbehandlat. Lika okomplicerat är det inte att besvara frågan i de fall riksdagen beslutar att ge regeringen till känna att en fråga bör övervägas närmare. Utskottet har vid granskningen av den nu aktuella skrivelsen och motsvarande skrivelser som några av de senaste åren lämnats till riksdagen noterat att några enhetliga principer inte tycks finnas. Ibland anges att ett ärende är slutbehandlat när regeringen beslutat om direktiv till en utredning i vilken ärendet skall behandlas. Exempel på detta återfinns i skrivelsen (s. 182), om behov av ytterligare inventering av vattenområden och älvsträckor (riksdagens skrivelse 214 från riksmötet 1992/93, BoU7 mom. 5). Det finns också exempel på motsatsen, nämligen att ett ärende, som överlämnats till en utredning, inte ansetts slutbehandlat (s. 179). (Riksdagens skrivelse 27 från riksmötet 1986/87, BoU1 mom. 70, om vidare överväganden om ordningen för ingivande av besvär enligt plan- och bygglagen.)

Några exempel som uppmärksammats vid genomgång av tidigare regeringsskrivelser till riksdagen kan belysa frågan ytterligare. Ett sådant exempel från början av 1980-talet rör vissa frågor om hyreslagen (12 kap. jordabalken). I dåvarande regeringens redogörelse 1989/90:75 anges att dessa frågor är slutbehandlade eftersom de tagits upp i direktiven till den under hösten 1989 tillsatta Hyreslagskommittén. Ett par av de av riksdagen begärda tillkännagivandena — riksdagens skrivelse 378 från riksmötet 1983/84, BoU29 mom. 13 om åtgärdsföreläggande vid ägarbyte och riksdagens skrivelse 212 från riksmötet 1987/88, BoU13 mom. 32 om förlängningstvist — behandlades av Hyreslagskommittén och redovisades i delbetänkandet SOU 1991:86 Ny hyreslag.

Hyreslagskommittén upplöstes hösten 1991 utan att kvarstående frågor som aktualiserats av riksdagen hade övervägts. Därigenom kom

resultatet av riksdagens begäran om bl.a. översyn av bostadsförvaltningslagen och reglerna om förvärv av hyresfastigheter (riksdagens skrivelse 308 från riksmötet 1981/82, CU 39, riksdagens skrivelse 352 från riksmötet 1982/83, CU 31 och riksdagens skrivelse 249 från riksmötet 1986/87, BoU13, mom. 15) över huvud taget inte att prövas av vare sig regeringen eller riksdagen. Ärendena hade dock som framgått ovan redovisats som slutbehandlade i regeringens skrivelse 1989/90:75. Det kan för fullständighetens skull tilläggas att överväganden nu pågår beträffande de aktuella frågorna. Den 29 april 1993 beslutades direktiv (1993:53) om översyn av reglerna om förvärv och förvaltning av hyreshus.

Utskottet har noterat att frågan om hur redovisningen till riksdagen bör ske har tagits upp i betänkandet KU 1980/81:25 s. 26. I betänkandet uttalade KU bl.a.: "Efter avslutat beredningsarbete bör regeringen så snart som möjligt ta ställning till vad som skall göras med anledning av ett riksdagsbeslut. Skulle regeringen då undantagsvis finna att ett riksdagsbeslut inte kan, inte bör eller inte behöver föranleda någon åtgärd i sak från regeringens sida, får regeringen från fall till fall överväga vilket beslut som bör fattas. I vissa fall, särskilt då regeringen anser att någon åtgärd inte behöver vidtas, bör ett beslut att lägga skrivelsen till handlingarna vara tillräckligt. I andra fall, t.ex. då regeringen har kommit till en annan uppfattning än riksdagen, står det bäst i överensstämmelse med parlamentariska principer att frågan underställs riksdagen."

Genom att ta upp de ovan redovisade principiella frågeställningarna har utskottet ytterligare velat fästa KU:s uppmärksamhet på behovet av en mera enhetlig redovisning av regeringens åtgärder med anledning av riksdagens skrivelser. Utskottet har också ansett det motiverat att åter aktualisera frågan om vilken ordning som bör gälla för en återrapportering från regeringen beträffande sådana riksdagsbeslut som kan anses vara en del i ett pågående beredningsarbete eller annars är av den karaktären att en kommunikation mellan riksdag och regering skulle vara motiverad och meningsfull.

Bostadsutskottet förutsätter att konstitutionsutskottet i den fortsatta beredningen av ärendet, om så anses erforderligt, aktualiserar de nu diskuterade frågorna.

Konsekvensanalyser

Utskottet anser det viktigt att kostnader och andra effekter analyseras i framlagda regeringsförslag. Sådana förslag är inte sällan nödvändiga för att riksdagsbehandlingen skall bli meningsfull. Konsekvensanalyser är också värdefulla vid uppföljningen av olika regelsystem.

Utskottet har vid en genomgång av under år 1993 avlämnade lagförslag kunnat konstatera att de flesta propositionerna innehåller bedömningar i någon form av framför allt förslaget ekonomiska effekter. Vanligtvis presenteras dessa analyser i särskilda avsnitt. Redogörelserna är ofta relativt kortfattade.

Utskottet, som inte funnit anledning till erinran eller särskilt uttalande beträffande konsekvensanalyser, har med det nu anförda inte tagit ställning till kvaliteten eller inriktningen av dessa.

Stockholm den 15 februari 1994

På bostadsutskottets vägnar

Agne Hansson

I beslutet har deltagit: Agne Hansson (c), Oskar Lindkvist (s), Knut Billing (m), Bertil Danielsson (m), Magnus Persson (s), Erling Bager (fp), Lennart Nilsson (s), Sören Lekberg (s), Mikael Odenberg (m), Rune Evensson (s), Ulf Björklund (kds), Bo G Jenevall (nyd), Britta Sundin (s), Birger Andersson (c) och Marianne Carlström (s).

Från Vänsterpartiet, som inte företräds av någon ordinarie ledamot i utskottet, har suppleanten Lars Werner (v) närvarit vid den slutliga behandlingen av ärendet.